

KÖPEK VE KEDİLERDE ENTROPİON - EKTROPİON OLGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

F. Eser ÖZGENCİL*

A. Perran GÖKÇE**

Evaluation of Entropion-Ectropion Cases in Dogs and Cats

Summary: In our study, 36 cases (31 dogs, 5 cats) in different breed, age, and sex with entropion and/or ectropion were evaluated in Department of Surgery between 1995 - 1997. Entropion and ectropions were classified according to their localisations and etiologies, the complications resulting from entropion and ectropions on bulbus oculi were determined.

Entropion, entropion + ectropion and ectropion in 32, 3, and 1 cases respectively were diagnosed. Entropions were classified as congenital and acquired. Upper or lower eyelid entropions were operated with Pinch Technique, lateral upper lower eyelid entropions were operated with Modified Pinch Technique. Ectropions were operated with "V - Y" blepharoplasty technique. All operations were resulted successfully and it was observed that bulbus oculi complications were resolved except for one entropion case. Ectropions were determined to have seen infrequently than entropions.

Key Words: Entropion, ectropion, dog, cat.

Özet: Çalışmamızda, 1995-1997 yılları arasında Cerrahi Bilim Dalı Kliniğinde entropion ve / veya ektropion tanısı konmuş değişik ırk, yaş ve cinsiyette 36 olgu (31 köpek, 5 kedi) değerlendirildi. Entropion ve ektropionların yerleşim yerine ve etiolojisine göre bölümlendirilmesi yapılarak bulbus okulide oluşturdukları komplikasyonlar saptandı.

Bu olgulardan 32'sinde entropion, 3'ünde entropion + ektropion, 1'inde ise ektropion tanısı kondu. Entropionlar konjenital ve edinsel olarak bölümlendirildi. Üst veya alt gözkapağı entropionları Pinch Tekniği ile, lateral üst alt gözkapağı entropionları ise Modifiye Pinch Tekniği ile opere edildi. Ektropionlar, "V-Y" Blefaroplastisi Tekniği ile opere edildi. Bir entropion olgusu dışında, tüm operasyonlardan tam başarı sağlanarak bulbus okuli komplikasyonlarının ortadan kalktığı gözlemlendi. Ektropionların entropionlara oranla daha ender şekillendiği saptandı.

Anahtar Kelimeler: Entropion, Ektropion, Köpek, Kedi.

Giriş

Entropion ve ektropionlar, kedilere oranla köpeklerde daha sık karşılaşılan gözkapağı bozukluklarıdır.

Entropion: Gözkapağı kenarlarının konjenital, spastik, edinsel ve skatrisiyel nedenlerle içe dönmesi ve yönleri bozulan kirpikler ile gözkapağı kıllı derisinin kornea ve konjunktivaya temas ederek irkiltmesi olarak tanımlanır (1,2,6). Entropionda erken dönemde,

* Araş. Gör. Dr. AÜ Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı / Cerrahi Bilim Dalı, Ankara-Türkiye

** Doç. Dr. AÜ Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı / Cerrahi Bilim Dalı, Ankara-Türkiye

kornea ve konjunktivada iritasyon söz konusu olduğu için blefarospazm ve epifora gözlenir. Operatif sağaltım yapılmadığı zaman entropionlar; korneal vaskülarizasyon, pigmentasyon ve ülserasyona yol açabildiği gibi sekonder üveitislerle de komplike olabilirler. Entropionların primer olarak değişik ırk köpeklerde gözlendiği, kedilerde ise, Persian ırkı dışında pek yaygın olmadığı bildirilmektedir (10). Entropionlar genellikle konjenital, spastik, edinsel ve skatrisiel olarak bölümlendirilmektedir (2,6).

Konjenital Entropion: Chow Chow, Blood Hound, Labrador Retriever, English Bulldog, Doberman Pincher, Chesapeake By Retriever, St Bernard, Rotwailer, Irish Setter ve Sharpei gibi predispoze ırklarda entropionların genellikle bilateral olduğu, çoğunlukla alt gözkapağının lateralinde, daha az sıklıkla üst gözkapağının lateralinde ve nadiren de üst gözkapağının medialinde gözlendiği bildirilmektedir (1,2). Konjenital entropionların sağaltımında genellikle Pinch (Modifiye Holtz Celsus) operasyon tekniği tercih edilmektedir (2,4,8). Hem üst hem de alt gözkapaklarının lateralinde gözlenen lateral kantal entropionların; gözkapağı lateralinde yer alan retraktör anguli okuli kasının yetmezliğine bağlı olarak gelişen entropionlar (10) ve normal palpebral fissura sahip ırklarda (Norwegian Elkhound gibi) gözlenen entropionlar (3) olarak ayrılması gereği bildirilmiştir. Retraktör anguli okuli kası yetmezliğine bağlı lateral entropionların, Rotwailer, Mastiff, English Bulldog ve Chow Chow gibi ırklarda transkonjunktival lateral kantal tendonektomi (m. retraktör anguli okulinin transeksiyonu) (9) ile, normal palpebral fissura sahip olan köpeklerde gözlenen lateral entropionların ise Modifiye Pinch Tekniği (3) ile sağaltılabilirliği belirtilmiştir. Pekingese ve Pug gibi ırklarda gözlenen medial entropionların punkta lakrimalisin drenajına engel olarak epifora oluşturduğu bildirilmiştir (2).

Spastik Entropion: Genellikle unilateral olup her yaşta gözlenebildiği gibi; KCS (keratokonjunktivitis sikka), korneal ülserasyon, yabancı cisimler ve distikiazis gibi direkt kapağa ait olmayan okuler iritasyonlardan dolayı m. orbikularis okulinin spazmına bağlı olarak şekillenmektedir. Bu tip entropionlar, topikal anestetik uygulamalarından sonra kendiliğinden çözümleri ile diğerlerinden ayırtedilirler (2).

Edinsel Entropion: Temporal kas atrofisi veya orbital yağ dokusu kaybına bağlı olarak şekillenen enoftalmusun bir sonucu olarak m. retraktör okulinin kontraksiyonu ile ortaya çıktıkları gibi, mikroftalmus ve fitizis bulbinin de entropionun nedenleri arasında yer aldığı bildirilmiştir. Gözkapağının normal bulbus okulinin küçük olmasından kaynaklanan bu tip entropionların sağaltımında rima palpebrarumun küçültülmesi için lateral kantoplasti operasyonu önerilmektedir (2).

Skatrisiel Entropion: İnsan hekimliğinde genellikle asit - alkali yanıkları sonucu palpebral konjunktivanın skatrisiel kontraksiyonuna, ülseratif blefaritislere ve travmaya bağlı olarak şekillendiği bildirilirken (6), bu bölümlendirmelerin dışında bir köpekte üst gözkapağı adenomuna bağlı entropion olgusu kaydedilmiştir (7).

Entropionun sağaltımında; nonoperabl sütür (eyelid taching) tekniği (5,8,10) dışında, Pinch tekniği (2,4,8), Modifiye Pinch Tekniği (3), lateral kantoplasti (2, 8), iritasyona neden olan üst gözkapağı kıllı derisinin uzaklaştırılıp yerine kılsız bir granülasyon dokusunun oluşumunu sağlama tekniği (11,12) ve kapak kenarları zayıf ve fasial derisi fazla olan ırklarda (Rotwailer, English Bulldog, Mastiff, Chow Chow) transkonjunktival lateral kantal tendonektomi (9) gibi operasyon teknikleri önerilmektedir. Bunların içinde konjenital ve edinsel entropionlarda en çok tercih edilen pinch tekniği kapak kenarlarından 2 - 3 mm uzaklıkta yarım ay şeklinde, 3 - 4 mm genişliğinde derinin (bazen altındaki m. orbikularis okulinin yüzeyel parçası ile birlikte) çıkarılması, oluşan ensizyon yarasının basit ayrı dikişlerle kapatılması prensibine dayanmaktadır (2). Modifiye Pinch Tekniği ise üst ve alt gözkapağındaki deri eksizyonlarının lateral kantusta birleştirilmesi prensibine dayanmaktadır (3).

Ektropion: Alt gözkapağı kenarının dışa dönmesi olarak tanımlanır. Ektropionlar genelde konjenital, skatrisiel ve edinsel intermittans ektropionlar olarak bölümlendirilmektedirler.

Konjenital Ektropion: St. Bernard, Bulldog, Basset Hound ile Amerikan ve Spaniel Cocker gibi ektropiona predispoze olan köpeklerde sık görülmektedir.

Skatrisiel Ektropion: Travmalar sonucu alt göz kapağı derisinde skatriks doku oluşumuyla ilgili

retraksiyon sonucu şekillendiği bildirilmektedir. *Edinsel İntermittants Ektropion*: Bu tip ektropionların fizyolojik olduğu, operasyonun ise kontrendike olduğu bilinmektedir.

Ektropion olgularında operasyonun endike olması için alt gözkapığının dışa dönmesinin yanısıra, kronik keratitits ve/veya konjunktivitis bulgularının gözlenmesi gerekliliği bilinmektedir. Ektropionların operatif sağaltımında; konjunktival rezeksiyon, Modifiye Kuhnt - Szymanowski Tekniği ve ençok kullanılan V-Y Tekniği (Wharton - Jones Blefaroplastisi) önerilmektedir.

St Bernard, Doberman Pincher, English Bulldog ve Cocker Spaniel gibi ırklarda lateral entropion ve sentral ektropionun birlikte de gözlenebileceği bildirilmektedir (1,2,10).

Çalışmada, doğru tanı konulmayıp uygun bir şekilde opere edilmedikleri takdirde körlükle sonuçlanabilecek komplike bulbus okuli hastalıklarına ve hasta sahibi açısından semptomatik sağaltımlar ile ekonomik kayıplara neden olan entropion ve ektropion olgularının bölümlendirmeleri ile tanı ve sağaltım yöntemlerinin kliniklerimizdeki değerlendirilmesi amaçlandı. Konunun veteriner oftalmolojiye ilgi duyan veya pratik yapan veteriner hekimler açısından yararlı olacağı düşünüldü.

Materyal ve Metot

AÜ Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı / Cerrahi Bilim Dalı Kliniği'ne, 1995 - 1997 yılları arasında göz hastalığı nedeniyle getirilen köpek ve kedilerden entropion ve/veya ektropion tanısı konmuş, operabl, farklı ırk, yaş ve cinsiyette 31 köpek ve 5 kedi olmak üzere toplam 36 olgu değerlendirmeye alındı. Bulbus okuli komplikasyonlarının tanısında florosein boya maddesi ve direkt oftalmoskop, operasyonlarda ise rutin göz cerrahi seti kullanıldı.

Entropionun tanısında; kapak kenarlarının içe dönüklüğü, dönen kısmın göz yaşı ile ıslak oluşu, fotofobi ve epifora bulguları kriter alındı. Irk predispozisyonları ve alınan anamnez bulguları değerlendirildi. Entropionun bulbus okuliye ait bir problemden kaynaklanıp kaynaklanmadığını belirlemek için gözlere topikal lokal anestezi damlatıldı. Lokal anestezi sonrası spastik entropionlar ekarte

edilerek, düzelme görülmeyen olgular değerlendirilmeye alındı.

Entropionların yerleşim yerini belirlemede; iki gözde ise *bilateral*, tek gözde ise *unilateral*, üst gözkapığı veya alt gözkapığı lateralinin tek başına entropionları ile her ikisinin birlikte gözlendiği entropionlarda *lateral üst ve/veya alt gözkapığı*; üst gözkapığı veya alt gözkapığı medialinin tek başına entropionları ile her ikisinin birlikte gözlendiği entropionlarda *medial üst ve / veya alt gözkapığı*; üst gözkapığı veya alt gözkapığı boyunca gözlenen entropionlarda *üst gözkapığı veya alt gözkapığı* terimleri kullanıldı (Şekil1).

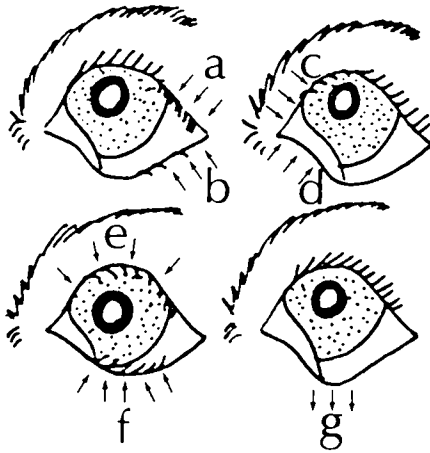
Etiyolojik olarak konjenital (ırk predispozisyonu göz önünde tutularak ve doğumdan itibaren oküler problemlerin devam ettiği anamnezi alınarak) ve edinsel (sonradan şekillenmesi göz önünde tutularak) olarak bölümlendirme yapıldı.

Ektropionun tanısında; ırk predispozisyonları ve alınan anamnez bulguları gözönünde tutuldu. Alt gözkapığının dışa dönüklüğü ile birlikte keratitits ve/veya konjunktivitis bulgularının gözlendiği olgular değerlendirilmeye alındı.

Ektropionun yerleşim yerini belirlemede; bilateral, unilateral ve sentral terimleri kullanıldı (Şekil1).

Tüm olgularda entropion ve ektropionların bulbus okulide oluşturdukları komplikasyonlar da değerlendirildi. Konjunktivitisin olup olmadığı (konjunktival hiperemi,epifora, kemozis bulguları) saptandı. Korneal yıkımın derecesi (korneal pigmentasyon, korneal vaskülarizasyon, korneal erozyon ve/veya korneal ulkus); florosein boyama ve direkt oftalmoskopi ile belirlendi.

Tüm olgularda xylazin hydrochloride (Rompun, 2 mg/kg) ve ketamin hydrochlorure (Ketalar, 15 mg/kg) ile genel anestezi sağlanarak operasyon bölgesi cerrahi kurallarına uygun bir şekilde hazırlandı.

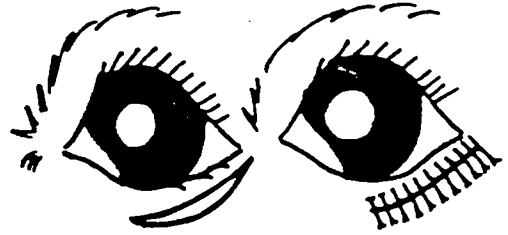
Şekil 1. Entropion ve ektropion olgularının yerleşim yerine göre sınıflandırılması.

a. lateral üst gözkapığı, b. lateral alt gözkapığı, a + b. lateral üst alt gözkapığı, c. medial üst gözkapığı, d. medial alt gözkapığı, c + d. medial üst alt gözkapığı, e. üst gözkapığı, f. alt gözkapığı entropionu ve g. sentral ektropion.

Figure 1.: Classification of the entropion and ectropion cases according to localisation.

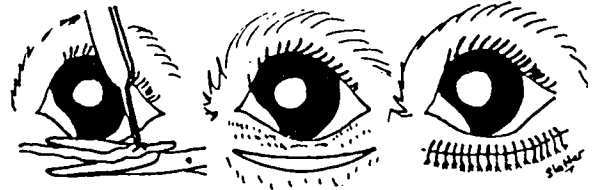
a. lateral upper eyelid, b. lateral lower eyelid, a+b. lateral upper lower eyelid, c. medial upper eyelid, d. medial lower eyelid, c+d. medial upper lower eyelid, e. upper eyelid, f. lower eyelid entropion and g. central ectropion.

Sadece üst gözkapığı veya alt göz kapığında entropionu olan olgular, pinch tekniği ile opere edildi. Entropionlu alan boyunca 3 - 5 mm genişliğinde, hemostatik pens ile oluşturulmuş yarım ay şeklindeki deri kıvrımı (bazen m. orbikularis okulinin yüzeysel eksizyonu ile beraber) uzaklaştırıldı. Oluşan yara dudakları 4/0 propilen dikiş materyali kullanılarak basit ayrı dikişler ile kapatıldı (Şekil2, 3). Lateral üst ve alt gözkapığı entropionlarında; aynı teknikle üst ve alt gözkapığı derisinin yarım ay şeklindeki eksizyonları lateral kantusdan 2 - 3 mm uzaklıkta birleştirilecek şekilde yapıldı (Modifiye Pinch Tekniği) (Şekil4). Ektropionlu olgular; "V - Y" tekniği ile opere edildi. Alt gözkapığı derisine yapılan V harfi şeklindeki deri eksizyonu yine aynı dikiş materyali ve basit ayrı dikişlerle Y harfi şeklinde dikildi (Şekil5). Blefaroplasti geçiren tüm olgulara postoperatif dönemde geniş spektrumlu antibiyotikli göz damlası (Neosporin - polimiksin B sülfat + neomisin sülfat + gramisidin) topikal olarak damlatıldı. Dikişler postoperatif 12 - 14. günlerde alındı. Bu süre içerisinde tüm hayvanlara koruyucu yakalılık uygulandı.

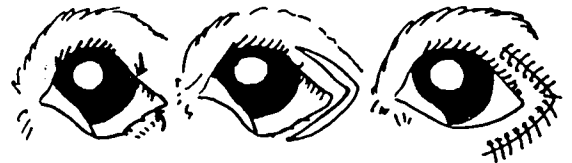
Şekil 2. Lateral alt gözkapığı entropionlarında operasyon tekniği.

Figure 2. Technique of the operation at the lateral lower eyelid entropions.

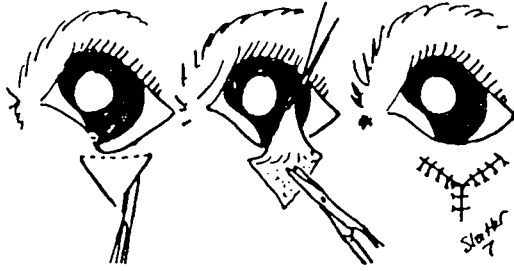
Şekil 3. Alt gözkapığı entropionlarında operasyon tekniği.

Figure 3. Technique of the operation at the lower eyelid entropions.

Şekil 4. Lateral üst ve alt gözkapığı entropionlarında operasyon tekniği.

Figure 4. Technique of the operation at the lateral upper and lower eyelid entropions.

Şekil 5. Ektropionlu olgularda "V - Y" operasyon tekniği.

Figure 5. V - Y operation technique at the entropion cases.

Bulgular

İrk predispozisyonu olan ve/veya bozukluğun doğasal olduğu belirlenen 5 adet St. Bernard, 2 adet Kangal, 1 adet Cocker Spaniel, 1 adet Alman Kurdu, 2 adet Puanter, 2 adet Danua, 1 adet Bulldog (Şekil 7), 1 adet Chow Chow ırkı köpek ile 4 adet melez kedi konjenital entropionlu olarak ayrılmıştır.

Edinsel entropion grubuna dahil edilen olgulardan 1 melez köpekte palpebral kiste, 1 Kangal ırkı köpekte üçüncü göz kapağı ekstirpasyonuna, 1 Terrier ve 1 Puanter ırkı köpekte gözkapağı neoplazisine, bir melez kedide de (Şekil 9) konjunktival kireç yanığına bağlı olarak entropionun olduğu gözlenmiştir. Diğer olgularda entropionlar herhangi bir nedene bağlanamamıştır.

İki adet St Bernard ve 1 Cocker Spaniel ırkı köpekte bilateral sentral, 1 St Bernard köpekte ise unilateral sentral konjenital ektropion olgusu saptanmıştır. Olguların yerleşim yerine ve etiyolojik bölümlendirmeye ilgili bulguları tabloda gösterilmiştir.

Entropionlu tüm olgularda; değişik derecelerde konjunktivitis ve/veya keratit (Superfisial, pigmenter, ülseratif keratit) bulguları gözlenmiştir.

Sadece konjunktivitisin gözlendiği olgularda (3,4,11,16,17,18,20,23,24,26,29,32,33,36 nolu olgular) epifora, fotofobi ve kemozis bulguları saptanmıştır.

Superfisial keratitinin tek başına veya konjunktivitis ile birlikte gözlendiği olgularda

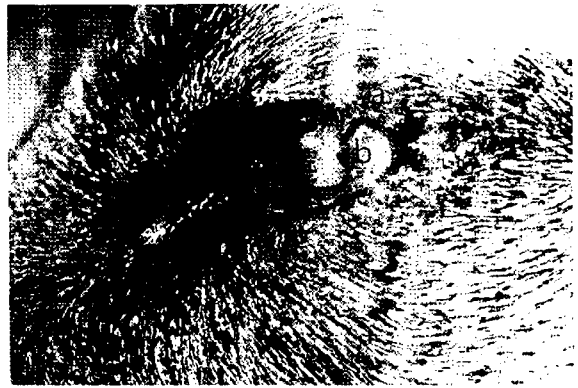
(2,5,8,9,10,12,13,14,21,27,28,30,31,35 nolu olgular) blefarospazm, fotofobi ve epifora ile birlikte korneada opasite saptanmıştır (Şekil 8).

Pigmenter keratitinin gözlendiği olgularda (1,19,25 nolu olgular) blefarospazm, fotofobi, epifora ile birlikte korneal opasite ve pigmenter keratit bulguları saptanmıştır (Şekil 6).

Korneal erozyon ve ulkusun tek başına veya konjunktivitis ile birlikte gözlendiği olgularda (6,7,15,22,34 nolu olgular) blefarospazm, epifora, fotofobi ve korneal floroscin boyama + (korneada hasarlı bölgenin yeşile boyanması) bulguları saptanmıştır (Şekil 10).

Ektropion ile entropionun birlikte gözlendiği 5, 8 ve 9 nolu olgularda superfisial keratit ve konjunktivitis ilgili bulgular, ektropionun tek başına gözlendiği 19 nolu olguda ise pigmenter keratit bulguları saptanmıştır.

Entropion ve ektropion operasyonları sonrası 30 nolu olgunun sol gözü dışında (lateral üst alt gözkapağı ve medial üst gözkapağı entropionu) tüm olgularda en geç bir hafta içinde göz kapaklarının normal formunu kazandığı ve yapıcı etkenlerin ortadan kalkması sonucu da b. okuli lezyonlarının iyileştiği saptanmıştır. Otuz no'lu olgunun sol gözünde, superfisial keratit ve konjunktivitis bulgularının postoperatif dönemde de devam ettiği gözlenmiştir.

Şekil 6. 1 no'lu olgu, köpek, melez, 9 yaşlı dişi: Palpebral kiste bağlı edinsel lateral üst alt gözkapağı entropionu (a: üst lateral gözkapağı entropionunun korneal irritasyonu, b: korneal pigmentasyon)

Figure 6. Case number 1, dog, mongrel, 9 years old, female; Acquired lateral upper and lower eyelid entropion associated with palpebral cyste (a: corneal irritation of upper lateral eyelid entropion, b: corneal pigmentation).

Şekil 7. 30 no'lu olgu, köpek, Bulldog, 5 yaşlı, erkek; Konjenital sağ lateral üst alt gözkapığı entropionu (oklar).

Figure 7. Case number 30, dog, Bulldog, 5 years old, male; Congenital right lateral upper lower eyelid entropion (arrows).

Şekil 8. 30 no'lu olgu, postoperatif görünüm, süperfisial keratitıs, konjunktivıtıs (oklar).

Figure 8. Case number 30, postoperative appearance, superficial keratitis, conjunctivitis (arrows).

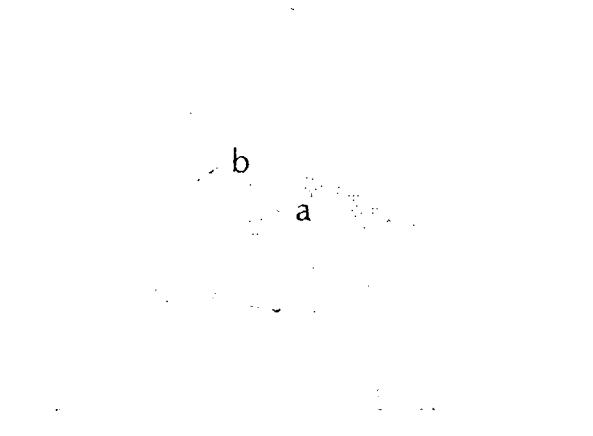
Tablo. Olgulara ilişkin bulgular
Table. Findings associated with the cases

Olgu No	Tür. Irk Yaş, Cinsiyet	Entropion		Ektropion		B. O. Lezyonları	Post Op. Değerlendirme		
		Y. Yeri	E. Böl.	Y.Yeri	E. Böl.				
1	köpek, melez, 9 yaşlı, d.	U. sol L.	üst, alt k.	Edinsel*		-		PK	+
2	köpek, melez, 1 yaşlı e.	U. sağ L.	üst, alt k.	Edinsel				SK	+
3	köpek melez 5 aylık e.	U. sağ L.	üst, alt k.	Edinsel				K	+
4	köpek melez 2 yaşlı e.	U. sağ L.	üst, alt k.	Edinsel				K	+
5	köpek St. Bernard 8 aylık, e.	B. I.	alt k.	konjenital		B. sentral	konjenital	SK + K	+
6	köpek, St. Bernard, 1.5 yaşlı, d.	U. sağ L.	üst, alt k.	konjenital				ÜK	+

Şekil 9. 36 no'lu olgu, kedi, melez, 3 yaşlı, erkek; Kireç yanığına bağlı edinsel lateral üst alt gözkapığı entropionu (ok, alt kapakın korneal iritasyonu).

Figure 9. Case number 36, cat, mongrel, 3 years old, male; Acquired upper lower eyelid entropion associated with lime burning (arrow: corneal irritation of lower eyelid).

Şekil 10. 34 no'lu olgu, kedi, melez, 5 aylık, erkek; Konjenital sağ üst gözkapığı entropionu (a: korneal ulcus - floreseim +, b: bulbus okuliye dönen kapak kenarı)

Figure 10. Case number 34, cat, mongrel, 20 weeks old, male; Congenital right upper eyelid entropion (a: corneal ulcer - floreceim +, b: upper eyelid margin inverted to bulbus oculi)

7	köpek, St. Bernard 2 yaşlı e.	U. sol L. üst alt k.	konjenital			ÜK+K	+
8	köpek, St. Bernard, 3 yaşlı, e.	B., L. alt k.	konjenital	B. sentral	konjenital	SK+K	+
9	köpek, St. Bernard, 3.5 yaşlı, d.	B. L. alt k.	konjenital	sol sentral	konjenital	SK+K	+
10	köpek, Kangal, 6 aylık, d.	U. sağ L. üst alt k.	konjenital			SK	+
11	köpek, Kangal, 3 yaşlı, d.	U. sağ L. üst - alt k.	edinsel			K	+
12	köpek, Kangal, 1 yaşlı, e.	U. sağ L. üst - alt k.	edinsel			SK	+
13	köpek, Kangal, 1.5 yaşlı, d.	U. sağ L. üst, alt k.	edinsel			SK	+
14	Köpek, Kangal, 2 yaşlı, d.	U. sağ L. üst alt k.	edinsel			SK	+
15	Köpek Kangal 2 yaşlı e.	U. sol L. üst alt k.	edinsel**			ÜK+K	+
16	Köpek, Kangal, 2.5 yaşlı e.	B. L. üst, alt k	edinsel			K	+
17	Köpek Kangal, 1 yaşlı d.	U. sol L. üst alt k.	edinsel			K	+
18	Köpek Kangal, 6 aylık, e.	B. L. üst alt k.	konjenital			K	+
19	Köpek, Cocker Spaniel, 5 aylık, e.			B. Sentral	konjenital	PK	+
20	Köpek, Cocker Spaniel, 6 aylık, e.	B. L. üst, alt k.	konjenital			K	+
21	Köpek, Setter, 5 yaşlı, d.	U. sol L. üst alt k.	edinsel			SK	+
22	Köpek, Terrier, 7 yaşlı e.	U. sağ L. üst k.	edinsel***			ÜK	+
23	Köpek, Alman kurt, 1.5 aylık e.	U. sol L. üst alt k.	konjenital			K	+
24	Köpek Boxer, 1.5 yaşlı, d.	U. sol L. üst alt k.	edinsel			K	+
25	Köpek, Puanter, 4 yaşlı e.	U. sol L. üst k.	edinsel***			PK	+
26	Köpek, Puanter, 2.5 aylık, d.	U. sağ L. üst alt k.	konjenital			K	+
27	Köpek, Puanter 7 aylık, d.	B., L. üst alt k.	konjenital			SK	+
28	Köpek, Danua 1.5 aylık e.	B., L. üst alt k.	konjenital			SK	+
29	Köpek, Danua, 2 aylık, e.	B. L. üst alt k.	konjenital			K	+
30	Köpek, English Bulldog, 5 yaşlı e.	B. sağ L. üst alt K. sol M. üst k.	konjenital			SK+K	-
31	Köpek, Chow Chow 8 aylık e.	B. L. üst alt k.	konjenital			K+SK	+
32	Kedi, melez 2 aylık, d.	B. L. üst alt k.	konjenital			K	+
33	Kedi, melez 2.5 aylık, d.	B. L. üst alt k.	konjenital			K	+
34	Kedi, melez 5 aylık, e.	B. üst k.	konjenital			ÜK	+
35	Kedi, melez 4.5 aylık, e.	B. alt k.	konjenital			SK	+
36	Kedi, melez, 3 yaşlı, e.	U. sol L. üst alt k.	edinsel****			K	+

B: Bilateral, U: Unilateral, k: gözkapığı, d: Dişi, e: Erkek, K: Konjunktivitis, PK: pigmenter keratit, SK: Superficial keratit, ÜK: Ülseratif keratit, *: Palpebral kiste bağlı, **: Üçüncü gözkapığı ekstirpasyonuna bağlı, ***: Neoplaziye bağlı, ****: Kireç yanığına bağlı
 -Operasyonun başarılı olduğu olgular, -: Operasyondan sonra sol gözü iyileşmeyen olgu, Y: Yerleşim, E: Etiyolojik, Böl: Bölümlendirme, BO: Bulbus okulu.

Tartışma ve Sonuç

Veteriner oftalmolojide en sık rastlanan gözkapığı bozukluklarından olan entropionlar;

konjenital, edinsel ve spastik olarak bölümlendirilmektedir. Konjenital entropionlarda ırk predispozisyonu da vurgulanırken, edinsel entropionların

bölümlendirilmesinde normal göz kapağına sahip, ancak küçük bulbus okulisi olan olgular (mikroftalmi, fitizis bulbi) ile yine normal göz kapağına sahip ancak orbital yağ kaybı ile temporal kas atrofisi sonucu retraktör okuli kasının kontraksiyonu ile gelişen enoftalmus olguları yer almıştır. Spastik entropionları ise, primer olarak bulbus okulinin hastalıklarından kaynaklanan orbikularis okuli kasının spazmına bağlı olarak gelişen entropion olguları oluşturmuştur (2). Beşeri oftalmolojide bunların yanında asit, alkali yanıklarına bağlı skatrisiel entropionlardan da söz edilmektedir (6). Çalışmada, bir kedide kireç yanığına bağlı skatrisiel entropion olgusu saptanmış, bölümlendirmede konjenital ve edinsel entropion olguları değerlendirilmiştir. Konjenital olgular arasında entropiona predispoze ırkların da yer alması literatür bilgileri doğrular niteliktedir. Genellikle mikroftalmi, fitizis bulbi veya enoftalmus'un edinsel entropionların nedenini oluşturduğu belirtilmiştir (2). Çalışmada mikroftalmi, fitizis bulbi veya enoftalmus kaynaklı entropionlar ile karşılaşılmağıdır. Nair ve ark.(7), üst göz kapağı adenomuna bağlı olarak gelişen bir entropion olgusu bildirirken, olgularımız arasında palpebral kist, üçüncü göz kapağı ekstirpasyonu, neoplazi ve yukarıda belirttiğimiz kireç yanığına bağlı entropionlar saptanmıştır. Bu olgular dışında, edinsel entropion grubuna dahil edilen olgularda neden saptanamamıştır. Predispoze ırklarda konjenital entropionların çoğunlukla lateral alt göz kapağı, daha az sıklıkla lateral üst göz kapağı ve nadiren de medial üst göz kapağında şekillendiği belirtilmiştir (2). Irk predispozisyonu ve bozukluğun doğmasal olduğu gözönüne alınarak konjenital entropion tanısı koyduğumuz olgularda entropionların çoğunlukla lateral üst alt göz kapağında (9'u bilateral, 5'i ünilateral olgu), daha az sıklıkla da bilataral lateral alt (3 olgu), bilateral üst (1 olgu) ve bilateral alt göz kapağında (1 olgu) gözlendiği saptanmıştır.

Konjenital ve edinsel entropionların sağaltımında Pinch tekniğinin başarılı sonuçlar verdiği vurgulanmaktadır (2,3,4,8). Alt veya üst göz kapağı entropionlarında uyguladığımız Pinch Teknikten ve lateral üst alt göz kapağı entropionlarında uyguladığımız Modifiye Pinch Teknikten başarılı sonuçlar alınmıştır. Bulldog

ırkı bir köpeğin sol gözünde Modifiye Pinch Tekniği ile yapılan operasyonda başarılı olunamamış, bu gözde retraktör anguli okuli kasının yetmezliği olabileceği kanısına varılmıştır. Modifiye Pinch Teknik ile başarılı olunamayan lateral entropionlarda, transkonjunktival lateral kantal tendonektomi operasyonunun uygulanması gereği düşünülmüştür. Hasta sahibi getiremediği için, bu olguda ikinci operasyon uygulanamamıştır. Bu olgu dışında, diğer tüm olgularımızda göz kapakları normale dönerken, buna bağlı gelişen bulbus okuli lezyonları da ortadan kalkmıştır. Entropion operasyonunda dikişlerin 14 - 20. günler arasında alınabileceği belirtilmiştir (2). Tüm olgularda engeç 14. günde dikişler alınmıştır. Operasyonun başarısında, geç dikiş alınımının yanında, bu süre içinde hayvanlara koruyucu yakalığın uygulanmasının gerekliliği kanısına varılmıştır.

Konjenital ektropionların, ektropiona predispoze ırklarda görüldüğü ve bazı ırklarda entropionla kombine olacağı bildirilmiştir (2,10). Olgularımız arasından 3 olguda entropion ve ektropion birlikte gözlenmiştir. Çalışmada operasyonun endike olduğu ektropion olgularının, entropion olguları kadar sık gözlenmediği saptanmıştır. Yaptığımız ektropion operasyonlarından da tam başarı sağlanmıştır.

Sonuç olarak; konjenital entropionların, entropiona predispoze olduğu belirtilen ırklar (St Bernard, English Bulldog ve Chow chow) dışında Kangal, Cocker Spaniel, Alman kurdu, Puanter ve Danua ırkı köpekler ile melez köpek ve kedilerde de şekillendiği saptanmıştır. Konjenital entropionların, alt göz kapağının lateralinden daha çok üst alt göz kapaklarının lateralinde yerleştiği gözlenmiştir. Sadece üst veya alt göz kapağında gözlenen entropion olgularında Pinch Tekniğinin başarılı olduğu kanısına varılmıştır. Lateral üst alt göz kapağı entropionlarında ise Modifiye Pinch Tekniğinin denenmesi, eğer başarısızlıkla sonuçlanır ise özellikle fasial derisi fazla olan ırklarda retraktör anguli okuli kasının transeksiyonu operasyonunun düşünülmesi önerilmektedir. Diğer olguların hiçbirinde aşırı veya az deri kıvrımı uzaklaştırılması ile ilgili ektropion veya düzelmeyen entropion bulguları ile karşılaşılmağıdır. Deri parçasının uzaklaştırılmasında hemostatik pens ile

oluşturulacak deri kıvrımının miktarını belirlerken, gözkapaklarının düzelmesi ile birlikte postoperatif gelişen travmatik ödemin de göz önüne alınması tarafımızdan önerilebilir bulunmuştur. Bunun yanında postoperatif dönemde operasyon bölgesinin korunması ve dikişlerin en erken 12 ile 14. günlerde alınmasının gerekliliği saptanmıştır.

KAYNAKLAR

1. **Antepliöglü, H.; Samsar, E. Akın, F.** (1986) Veteriner Özel Şirürji, 2. baskı, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 186-190.
2. **Brightman, A. H.** (1993) Eyelids, (1157 - 1177). In Slatter, D. (ed). Textbook of Small Animal Surgery, W.B. Saunders Company Philadelphia.
3. **Gelatt, K.N.** (1991). Veterinary Ophthalmology, 2 nd ed. Lea and Febiger, Philadelphia, 261-263.
4. **Görgül, S. O., İntaş, D. S.** (1990) Bilateral Congenital Entropion in a Karabaş Dog. *Practische Tierarzt*, 71, 1, 22 - 23.
5. **Johnson, B.W., Gerding, P.A., McLaughlin, S.A., Helper, L.C., Szajerski, M.E., Cormany, K.A.** (1988) Nonsurgical Correction of Entropion in Shar - pei Puppies. *Veterinary Medicine*, 83, 5, 482 - 483.
6. **Miller, S.J.H.** (1984) *Parsons' Diseases of the Eye*. Churchill Livingstone. 17. ed. Edinburgh. 307 - 322.
7. **Nair, N.R., Awadhiya, R.P.** (1989) Adenoma on the Upper Eyelid with Blepharoptosis and Entropion in the Dog. *Indian Journal of Veterinary Surgery*, 10, 1, 59 - 61.
8. **Pentlarge, V.W., Martin, C.L., Kaswan, R.** (1989) Entropion in Dogs. *Veterinary Reports*, 2, 1, 6 - 9.
9. **Robertson, B.F. and Roberts, S.M.** (1995) Lateral Canthus Entropion in the Dog. Part 2 - Surgical Correction. Results and Follow - up from 21 Cases. *Veterinary and Comparative Ophthalmology*, 5, 3, 162 -167.
10. **Slatter, D.** (1990) *Fundamentals of Veterinary Ophthalmology*. 2. ed. W. B. Saunders Company, Philadelphia, 147 -203.
11. **Stades, F.C.** (1987) A New Method for Surgical Correction of Upper Eyelid Trichiasis - Entropion: Operation Method. *JAMAHA*, 23, 603 -606.
12. **Stades, F.C. and Boeve, M.H.** (1987) Surgical Correction of Upper Eyelid Trichiasis - Entropion: Results and Follow - up in 55 Eyes. *JAMAHA*, 23, 607 - 610.